

KONOPNY (57) *ai*

Oba o jasne.

sg m N konopny (6). ◊ *G* konopného (2); -ého (1), -(e)go (1). ◊ *A* konopny (1). ◊ *f N* konopną (2), konopn(a) (1). ◊ *G* konopnej (2). ◊ *A* konopną (3). ◊ *L* konopnej (2). ◊ *n N* konopné (6); -é (1), -(e) (5). ◊ *G* konopného (11); -ého (4), -(e)go (7). ◊ *A* konopné (4). ◊ *I* konopnym *SienLek* (2), konopn(e)m (1) *ZapWar*. ◊ *pl N subst* konopné (5); -é (1), -(e) (4). ◊ *G* konopnych (3). ◊ *A subst* konopné (3); -é (1), -(e) (2). ◊ *I m i f* konopnymi (2). ◊ *L* konopnych (1).

Sł stp notuje, Cn s.v. paczesi oraz part, Linde XVIII w.

Przymiotnik od „konop” (57) :

a. *Będący częścią konopi* (28) : Skorki konopné są dobre na czynienie powrozow. *FalZioł* I 33a.

Wyrażenia: »korzenie konopne« (1): gdy korzenie konopné będzie wwarzone skorzeniem wyfokze⁸⁰ [l] flazu [...] á Potym ftłuczefz á wczynifz plafttr/ á przyložyfz na wrzedzienie [...] barzo iefst vżyteczne *FalZioł* I 33a.

»listki konopne« (1): Theż listki Konopné z bożym drzewkiem wługu warzone/ á kto by fię mył tem ługiem tedy włofi długie czini *FalZioł* I 33b.

»siemię, nasienie, ziarn(k)o konopne« [szyk 18 : 7] (14 : 9 : 2): Nafienie konopne iefst więczłzey wagi niżli famo ziele *FalZioł* I 32d; á mleko wczyniwfzy gęfto s siemienia konopného/ wyfułza nafienie przyrodzone mełzczyznam *FalZioł* I 33a, I 32d, 33a, b [3 r.], IV 28b, V 73, 83v; *ZapWar* 1542 nr 2450; tocz s tego pigułki ilo konopné źiarno *SienLek* 124v, 72, 74, 91, 130, 133v (11).

Szereg: »lniany, (i) konopny« (3): Profo pomłócić/ siemioná lniáne/ konopné *GostGosp* 72, 122, 167.

b. *Wykonany z włókna konopi; cannabaceus Mącz, Calep; de cannabo BartBydg; cannabinus Mącz* (19) : *BartBydg* 21b; Naprzod wezmi kadzidla białego [...] zmiefzay rzyfcie [l] z ciarum [...] na maž na chufę konopną á przykładay *FalZioł* V 115v; *Mącz* 33a [2 r.]; *Calep* 158b.

Wprzeciwstawieniu: »lniany ... konopny« (1): Sukniey żadney oni niefzyią lniányymi niciami/ tylko konopnymi *BielKron* 464v.

W charakterystycznych połączeniach: chusta konopna(-y), kitel, koszula.

Wyrażenia: »konopny ćwik [= worek]« (1): Skępiec y z Dębu radby odarł łyká/ Aby dofypał konopnego ćwiká. *RejZwierc* 21 7v.

»nici konopne« (1): *BielKron* 464v cf *W* przeciwstawieniu.

»powroz(ek) konopny« = *sandala BartBydg; cannabinus funis, stuppeum vinculum Mącz; tomice, tomix Calep; corda canapea JanaStat* [szyk 4 : 3] (7): *BartBydg* 136; *Mącz* 33a, 423d; *SkarŻyw* 160; *Calep* 1072b; Też vftáwiamy: áby powrozy konopné nie innym fpołobem były ná liczbie poczytáné/ iedno koždy kámien po fześci groyzy. *SarnStat* 375, 374.

»przędzono [a. przędziwo] konopne« (3): *ZapWar* 1532 nr 2471; Gdy Koniowi brzuch oćieczce álbo też fpuchnie weźmifz furowé przędzono konopné/ wwarz ié w zoléch/ tákze mu ná brzuch fpuchły ciepło przylož *SienLek* 172, 100.

peryfr. »konopna wić« = *śmierć przez powieszenie* (1): Wnidziefzli tu to wiedz pewnie/ Zeć być przed miáftem ná drewnie. Nie kołác tu nie zylfczefz nic/ Chybá ráno konopną wić. *RejZwierc* 237.

Szereg: »ln(i)any abo (i) konopny« (2): *ZapWar 1532 nr 2471*; Chcząc on lud profty á gruby (kthory [przed ti]m wŷytko w kitlach lniauych [!] abo konopnych chadzał) tam fwoią ŷczodrothą fukna wełnianego ku okrzczeniu przywieć *MiechGlab 87*. [*Ponadto w przeciwstawieniu 1 r.*].

c. *Otrzymany z wyciskania nasion konopi (2)* : Ná toż ŷtucz mákuch konopny/ ze pŷią krwią zmiélzay á przylož mu *SienLek 172*.

Wyrażenie: »olej konopny« (1): Weźmi oleiu konopného *SienLek 170*.

d. *Złożony z pewnej ilości konopi (1)* : Káždy żoraw po kilku doŷtał fobie chłopow/ Ledá kto náwiązał ich iák konopnych ŷnopow. *KmitaSpit C2v*.

e. *Stanowiący daninę od zbioru konopi (7)* :

Zestawienie: »dziesięcina konopna« = *decima canapi JanStat [szyk 5 : 1] (6)*: á którzy około konopi nie robią/ od Dźieŷięciny konopnéy máią bydź wolni. *SarnStat 191, 112, 185, 190 [2 r.]*, 1309.

α. *W funkcji rzeczownika (1)* :

»konopna« (1): KONOPNA. Około dzieŷięciny konopnéy. *SarnStat 190*.

[»konopne«: gdzie mu [*plebanowi*] to książę darowało dziesiątą rybę, która ŷię ułowi z jezior gostyńskich, a pleban dał za to konopne po wsiach królewskich [...] na oprawę niewodów *LustrRaw 97.*]

Cf **KONOPNIANY**